

Reakcje na uruchomienie wobec Polski art. 7 Traktatu o Unii Europejskiej

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2017 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Dwudziestego grudnia 2017 roku Komisja Europejska zdecydowała o uruchomieniu wobec Polski artykułu 7 Traktatu o Unii Europejskiej (dalej: TUE) i zwróciła się do Rady UE z wnioskiem o stwierdzenie istnienia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia wartości europejskich w Polsce. Jednocześnie Komisja wydała czwartą rekomendację w sprawie praworządności i dała polskim władzom trzy miesiące na wprowadzenie zaleceń. Komisja Europejska wezwała władze Polski do zmiany ustaw reformujących sądownictwo i „przywrócenia niezależności i legitymacji Trybunału Konstytucyjnego”. Od wdrożenia zaleceń Komisja uzależnia gotowość ponownego rozważenia swojego wniosku.

Wniosek Komisji Europejskiej jest pierwszym krokiem procedury przewidzianej w artykule 7 TUE. Do stwierdzenia istnienia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia wartości europejskich potrzeba czterech piątych głosów w Radzie UE. Kolejnym etapem jest ewentualne stwierdzenie poważnego i stałego naruszenia wartości, co wymaga jednomyślnego głosowania Rady Europejskiej, skupiającej przywódców państw unijnych. Decyzja taka umożliwia nałożenie sankcji na państwo nieprzestrzegające unijnych wartości, o czym większością kwalifikowaną decyduje Rada UE.

REAKCJE NA DECYZJĘ KOMISJI EUROPEJSKIEJ

Działania instytucji unijnych mające służyć ochronie praworządności w Polsce od początku budzą społeczne kontrowersje. Uruchomienie artykułu 7 TUE, podobnie jak wcześniejsze działania Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego, jest odbierane niejednoznacznie. Jak jednak pokazują badania, w ostatnim okresie działania instytucji unijnych wobec Polski spotykają się z mniejszym zrozumieniem niż w roku 2016¹.

Wniosek Komisji Europejskiej o stwierdzenie istnienia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia wartości europejskich w Polsce jest nieco częściej odbierany krytycznie niż przyjmowany ze zrozumieniem². Ponad dwie piąte badanych (43%) uważa, że uruchomienie wobec Polski art. 7 TUE jest nieuzasadnione. O zasadności tego kroku przekonanych jest 38% ankietowanych. W ocenie blisko

¹ Por. komunikat CBOS „Po rezolucji PE – opinie i obawy”, grudzień 2017 (oprac. B. Roguska).

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (332) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 9–17 stycznia 2018 roku na liczącej 951 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

połowy respondentów (46%) decyzja Komisji Europejskiej wynika z niechęci do PiS i obecnych władz naszego kraju. Mniej badanych (37%) odbiera ją jako wyraz troski o stan praworządności i demokracji w Polsce. Ponadto w odczuciu społecznym wniosek KE o stwierdzenie istnienia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia wartości europejskich w Polsce częściej uznawany jest za niedopuszczalną (45%) niż dopuszczalną (34%) formę nacisku na polskie władze.

CBOS

RYS. 1. Komisja Europejska na mocy art. 7 Traktatu o Unii Europejskiej zwróciła się do Rady Unii Europejskiej, reprezentującej państwa unijne, z wnioskiem o stwierdzenie istnienia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia wartości europejskich w Polsce. Zdaniem Komisji Europejskiej zmiany w systemie wymiaru sprawiedliwości w Polsce (funkcjonowanie Trybunału Konstytucyjnego, zmiany w sądownictwie) mogą zagrażać praworządności w naszym kraju.

Czy, Pana(i) zdaniem, uruchomienie przez KE artykułu 7 wobec Polski:

Częściej niż przeciętnie ze zrozumieniem – jako zasadną, podyktowaną troską o praworządność i demokrację w Polsce oraz jako dopuszczalną formę nacisku na polskie władze – przyjmują decyzję Komisji Europejskiej mieszkańcy miast liczących co najmniej 100 tys. ludności, badani z wyższym wykształceniem, ankietowani o miesięcznych dochodach *per capita* co najmniej 2000 zł. Ponadto z mniejszym krytycyzmem odbierają ją kobiety niż mężczyźni.

Opinie na temat uruchomienia wobec Polski art. 7 TUE różnicuje religijność oraz, przede wszystkim, orientacja polityczna i sympatie partyjne badanych. Im rzadszy udział w praktykach religijnych, tym częstsze zrozumienie dla decyzji KE i odwrotnie. Jako uzasadnioną, motywowaną troską o praworządność i demokrację w Polsce oraz będącą dopuszczalną formą nacisku na polskie władze postrzega ją większość respondentów identyfikujących się z lewicą, a także z politycznym centrum. Dość jednoznacznie krytycznie odbierają ją badani deklarujący prawicowe poglądy polityczne.

W elektoratach głównych ugrupowań politycznych uruchomienie przez KE art. 7 TUE budzi skrajnie różne reakcje. Ze zrozumieniem decyzję Komisji Europejskiej przyjmują zadeklarowani wyborcy PO i Nowoczesnej. Krytykuje ją natomiast ogromna większość sympatyków PiS. Stosunkowo najbardziej zróżnicowane są opinie zwolenników Kukiz'15, wśród których przeważa jednak przekonanie, że uruchomienie wobec Polski art. 7 TUE jest nieuzasadnione, podyktowane niechęcią do rządzącej w naszym kraju partii oraz stanowi niedopuszczalną formę wywierania presji na polskie władze.

TABELA 1

Elektoraty*	Czy, Pana(i) zdaniem, uruchomienie przez KE artykułu 7 wobec Polski:		
	jest uzasadnione	jest nieuzasadnione	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	86	8	6
Nowoczesna**	85	9	6
Kukiz'15**	39	57	4
PiS (wraz z SP i P)	9	80	11

* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

** Dane dotyczące tego elektoratu należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką jego liczebność w próbie

TABELA 2

Elektoraty*	Czy, Pana(i) zdaniem, uruchomienie przez KE artykułu 7 wobec Polski:		
	wynika z troski o stan praworządności i demokracji w Polsce	wynika z niechęci do PiS i obecnych władz Polski	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	84	10	6
Nowoczesna**	80	11	9
Kukiz '15**	37	58	5
PiS (wraz z SP i P)	7	81	12

* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

** Dane dotyczące tego elektoratu należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką jego liczebność w próbie

TABELA 3

Elektoraty*	Czy, Pana(i) zdaniem, uruchomienie przez KE artykułu 7 wobec Polski:		
	jest dopuszczalną formą nacisku na polskie władze	jest niedopuszczalną formą nacisku na polskie władze	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	77	11	12
Nowoczesna**	70	13	17
Kukiz '15**	40	47	13
PiS (wraz z SP i P)	9	78	13

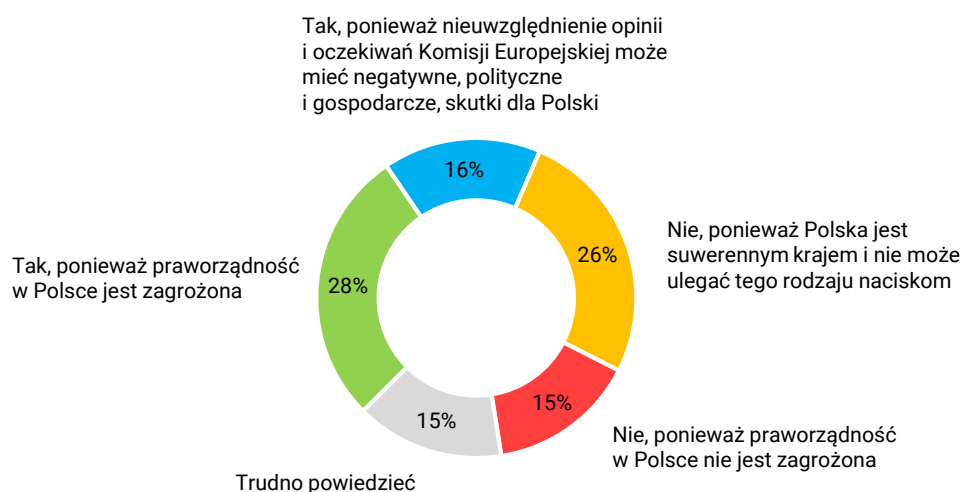
* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

** Dane dotyczące tego elektoratu należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką jego liczebność w próbie

Polacy są podzieleni w opiniach o tym, czy nasz kraj powinien uwzględnić zalecenia Komisji Europejskiej dotyczące wycofania się z części zmian w sądownictwie i funkcjonowania Trybunału Konstytucyjnego. Ogółem 44% badanych sądzi, że Polska powinna spełnić oczekiwania Komisji. Niewiele mniej osób (41%) jest jednak przeciwnego zdania. Zwolennicy i przeciwnicy uwzględnienia zaleceń Komisji Europejskiej uzasadniając swoje stanowisko inaczej rozkładają akcenty. Osoby opowiadające się za przyjęciem unijnych rekomendacji wyrażnie częściej tłumaczą swoje stanowisko tym, że praworządność w Polsce jest zagrożona, niż wyrażają obawy, że nieuwzględnienie oczekiwań Komisji Europejskiej może mieć negatywne, polityczne i gospodarcze, skutki dla Polski. Przeciwnicy uwzględnienia zaleceń Komisji częściej powołują się na suwerenność Polski niż na brak zagrożenia dla praworządności w naszym kraju.

CBOS

RYS. 2. Komisja Europejska po raz kolejny sformułowała zalecenia wobec Polski. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna uwzględnić zalecenia Komisji dotyczące wycofania się z części zmian w sądownictwie i funkcjonowania Trybunału Konstytucyjnego czy też nie?

Wdrożenia przez Polskę rekomendacji KE częściej niż przeciętnie oczekują respondenci mający od 18 do 44 lat, mieszkańcy miast liczących co najmniej 100 tys. ludności, osoby najlepiej wykształcone i sytuowane (z wyższym wykształceniem, o miesięcznych dochodach *per capita* w wysokości 2000 zł i więcej). Ponadprzeciętnie często przeciwni uwzględnianiu zaleceń unijnych są badani w wieku 55+, mieszkańcy wsi, respondenci z wykształceniem zasadniczym zawodowym, osoby o miesięcznych dochodach *per capita* od 1000 zł do 1399 zł. Ponadto częściej za spełnieniem oczekiwań KE opowiadają się kobiety niż mężczyźni.

Opinie w tej kwestii różnicuje orientacja światopoglądowa – religijność i, przede wszystkim, poglądy polityczne. Im częstszy udział w praktykach religijnych, tym częstszy sprzeciw wobec uwzględniania zaleceń Komisji Europejskiej. Przyjęcia unijnych rekomendacji chciałoby ogółem 80% osób

identyfikujących się z lewicą i 64% określających swoje poglądy polityczne jako centrowe. Przeciwnie uwzględnieniu oczekiwań KE jest z kolei 69% badanych o prawicowej orientacji politycznej.

W potencjalnych elektoratach za wdrożeniem zaleceń Komisji Europejskiej opowiada się zdecydowana większość sympatyków PO i Nowoczesnej, dla których najistotniejszy jest argument o istnieniu zagrożenia praworządności w Polsce. Przeciwnie stanowisko zajmują sympatycy PiS, którzy w tym kontekście częściej podnoszą kwestię suwerenności Polski, niż kwestionują zagrożenie praworządności w naszym kraju. Opinie wyborców ruchu Kukiz'15 w sprawie ustosunkowania się do zaleceń Komisji Europejskiej są podzielone. Zarówno zwolennicy, jak i przeciwnicy wdrożenia rekomendacji unijnych zwracają przede wszystkim uwagę na międzynarodowy kontekst sytuacji.

TABELA 4

Elektoraty*	Komisja Europejska po raz kolejny sformułowała zalecenia wobec Polski. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna uwzględnić zalecenia Komisji dotyczące wycofania się z części zmian w sądownictwie i funkcjonowania Trybunału Konstytucyjnego czy też nie?				
	Tak, ponieważ praworządność w Polsce jest zagrożona	Tak, ponieważ nieuwzględnienie opinii i oczekiwań Komisji Europejskiej może mieć negatywne, polityczne i gospodarcze skutki dla Polski	Nie, ponieważ Polska jest suwerennym krajem i nie może ulegać tego rodzaju naciskom	Nie, ponieważ praworządność w Polsce nie jest zagrożona	Trudno powiedzieć
	w procentach				
PO	74	22	1	2	1
Nowoczesna**	58	34	0	3	5
Kukiz'15**	19	26	34	15	6
PiS (wraz z SP i P)	6	7	47	30	10

* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

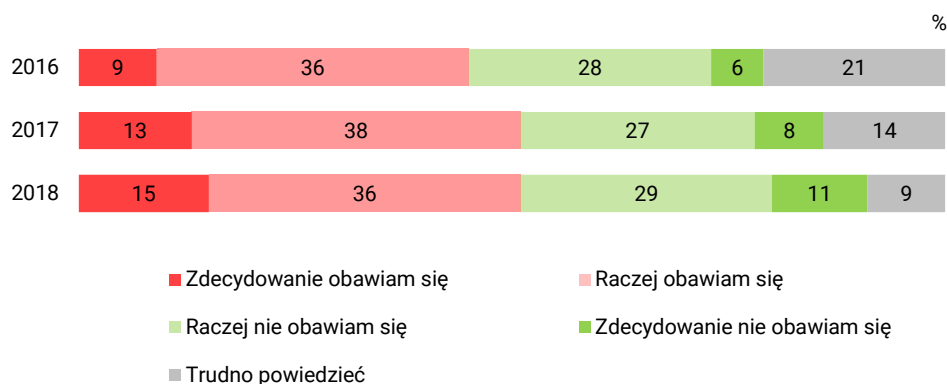
** Dane dotyczące tego elektoratu należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką jego liczebność w próbie

OBawy przed unijnymi sankcjami wobec Polski

W przypadku stwierdzenia poważnego naruszenia wartości unijnych Rada UE może zdecydować o nałożeniu sankcji na Polskę, łącznie z zawieszeniem prawa do głosowania przedstawiciela polskiego rządu w Radzie.

Uruchomienie wobec Polski traktatowych mechanizmów prawnych służących przestrzeganiu przez państwa członkowskie wartości unijnych, w tym zachowania praworządności, nie spowodowało wzrostu obaw przed wprowadzeniem sankcji przeciwko naszemu krajowi. Obecnie z możliwością nałożenia sankcji na Polskę liczy się nieco ponad połowa badanych (51%). Nie obawia się tego dwie piąte ankietowanych (40%).

RYS. 3. Czy obawia się Pan(i), że nieuwzględnienie opinii i oczekiwań Unii Europejskiej* kierowanych pod adresem Polski może spowodować wprowadzenie jakichś sankcji przeciwko Polsce, czy też się Pan(i) tego nie obawia?

*W 2016 roku pytaliśmy o nieuwzględnienie opinii i oczekiwań Komisji Europejskiej

Opinie w tej kwestii różnicuje przede wszystkim orientacja polityczna. Groźbę nałożenia na Polskę sankcji dostrzegają głównie badani utożsamiający się z lewicą (73%) i centrum (69%), zdecydowanie rzadziej respondenci deklarujący prawicowe poglądy polityczne (33%).

W potencjalnych elektoratach wprowadzenia sankcji przeciwko Polsce najczęściej obawiają się wyborcy PO i Nowoczesnej, ale także prawie połowa sympatyków Kukiz'15. Wśród zwolenników partii rządzącej obawy takie deklaruje niespełna jedna trzecia.

TABELA 5

Elektoraty*	Czy obawia się Pan(i), że nieuwzględnienie opinii i oczekiwań Unii Europejskiej kierowanych pod adresem Polski może spowodować wprowadzenie jakichś sankcji przeciwko Polsce, czy też się Pan(i) tego nie obawia?		
	Obawiam się	Nie obawiam się	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Nowoczesna**	83	17	0
PO	80	18	2
Kukiz'15**	48	49	3
PiS (wraz z SP i P)	31	63	6

* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

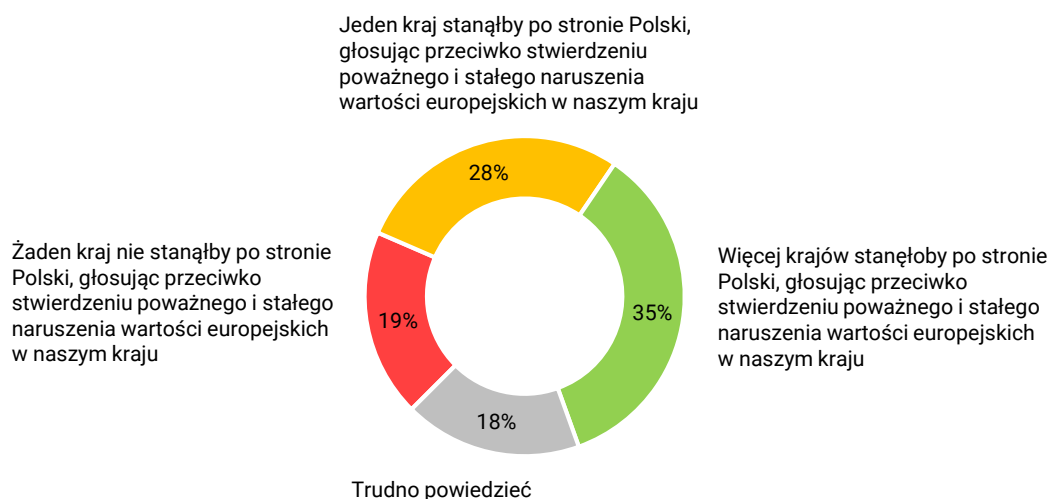
** Dane dotyczące tego elektoratu należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką jego liczebność w próbie

NA CZYJE WSPARCIE MOŻE LICZYĆ POLSKA

Gdyby w kolejnym kroku uruchomionej w grudniu procedury doszło do głosowania w Radzie Europejskiej nad wnioskiem o stwierdzenie poważnego i stałego naruszenia przez Polskę wartości europejskich, co w przyszłości może skutkować wprowadzeniem sankcji wobec naszego kraju, to – w ocenie społecznej – przynajmniej jeden kraj stanąłby po stronie Polski. Ogółem tego zdania jest 63% badanych, w tym 35% uważa, że takich państw byłoby więcej.

CBOS

RYS. 4. Gdyby doszło do głosowania w Radzie Europejskiej nad wnioskiem o stwierdzenie poważnego i stałego naruszenia przez Polskę wartości europejskich, co w przyszłości może skutkować wprowadzeniem sankcji wobec naszego kraju, to jak, Pana(i) zdaniem, zachowałyby się kraje unijne?

Przekonanie, że co najmniej jeden kraj zagłosowałby przeciwko stwierdzeniu poważnego i stałego naruszenia wartości europejskich przez Polskę, przeważa we wszystkich grupach społeczno-demograficznych i w potencjalnych elektoratach głównych ugrupowań politycznych. Największymi optymistami w tym względzie są badani deklarujący prawicowe poglądy polityczne, wśród których ponad połowa (52%) sądzi, że po stronie Polski opowiedziałoby się więcej krajów niż jeden. Nadzieję na poparcie ze strony kilku państw unijnych wyraża większość zadeklarowanych wyborców PiS.

TABELA 6

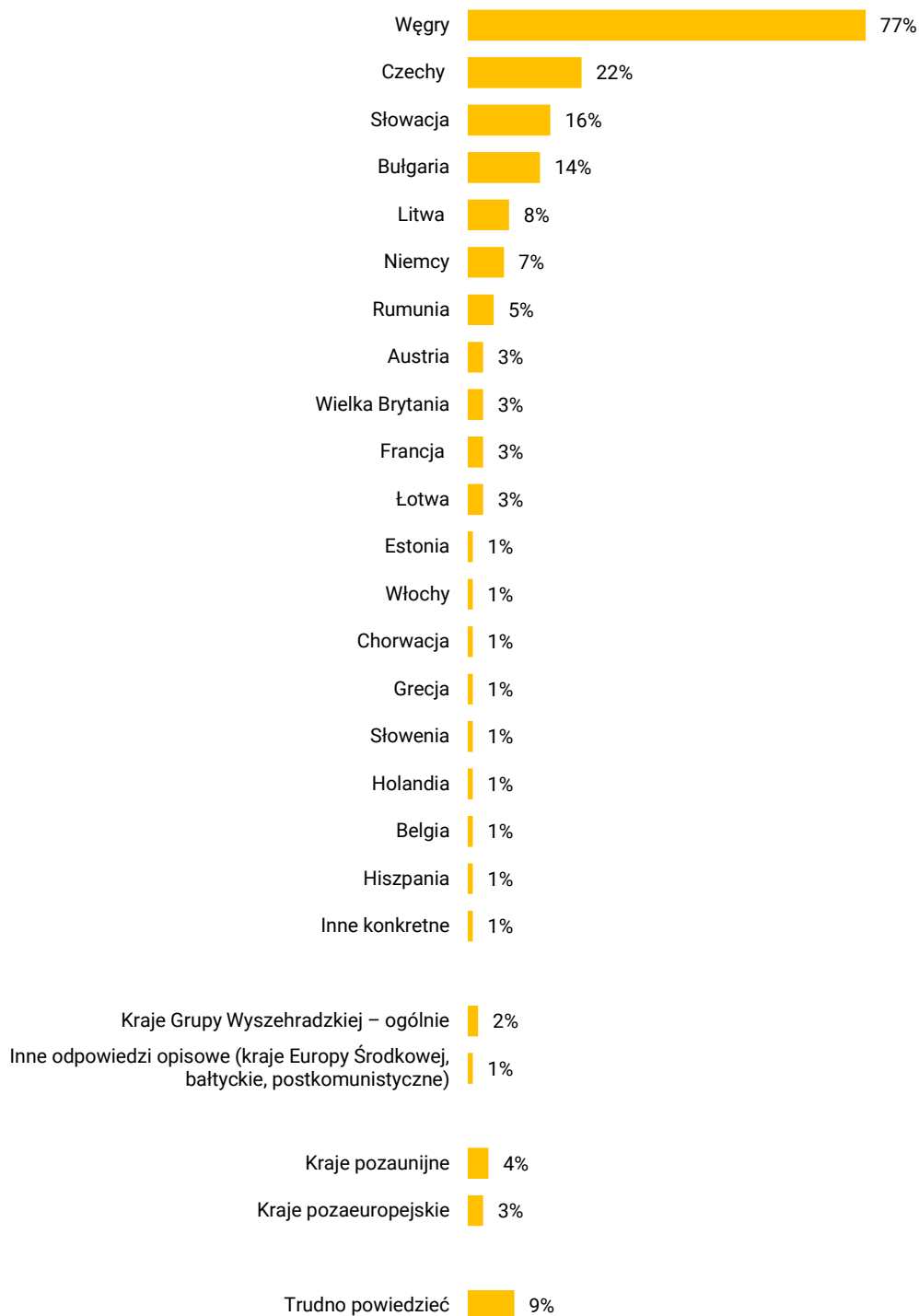
Elektoraty*	Gdyby doszło do głosowania w Radzie Europejskiej nad wnioskiem o stwierdzenie poważnego i stałego naruszenia przez Polskę wartości europejskich, co w przyszłości może skutkować wprowadzeniem sankcji wobec naszego kraju, to jak, Pana(i) zdaniem, zachowałyby się kraje unijne?			
	Żaden kraj nie stanąłby po stronie Polski, głosując przeciwko stwierdzeniu poważnego i stałego naruszenia wartości europejskich w naszym kraju	Jeden kraj stanąłby po stronie Polski, głosując przeciwko stwierdzeniu poważnego i stałego naruszenia wartości europejskich w naszym kraju	Więcej krajów stanąłoby po stronie Polski, głosując przeciwko stwierdzeniu poważnego i stałego naruszenia wartości europejskich w naszym kraju	Trudno powiedzieć
w procentach				
PO	38	35	21	6
Nowoczesna**	23	47	18	12
Kukiz'15**	11	49	37	3
PiS (wraz z SP i P)	7	21	61	11

* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

** Dane dotyczące tego elektoratu należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką jego liczebność w próbie

Respondenci przeświadczeni, że co najmniej jedno państwo członkowskie stanęłoby po stronie Polski głosując przeciwko stwierdzeniu poważnego i stałego naruszenia wartości europejskich przez nasz kraj, zdecydowanie najczęściej spontanicznie wymieniali w tym kontekście Węgry. Stosunkowo dużo osób liczy na wsparcie Czech, Słowacji oraz Bułgarii. Generalnie Polacy oczekują solidarności przede wszystkim ze strony krajów naszego regionu czy też, szerzej, państw postkomunistycznych.

RYS. 5. Który kraj, które kraje stanęłyby po stronie Polski? N=602

STOSUNEK DO CZŁONKOSTWA POLSKI W UE

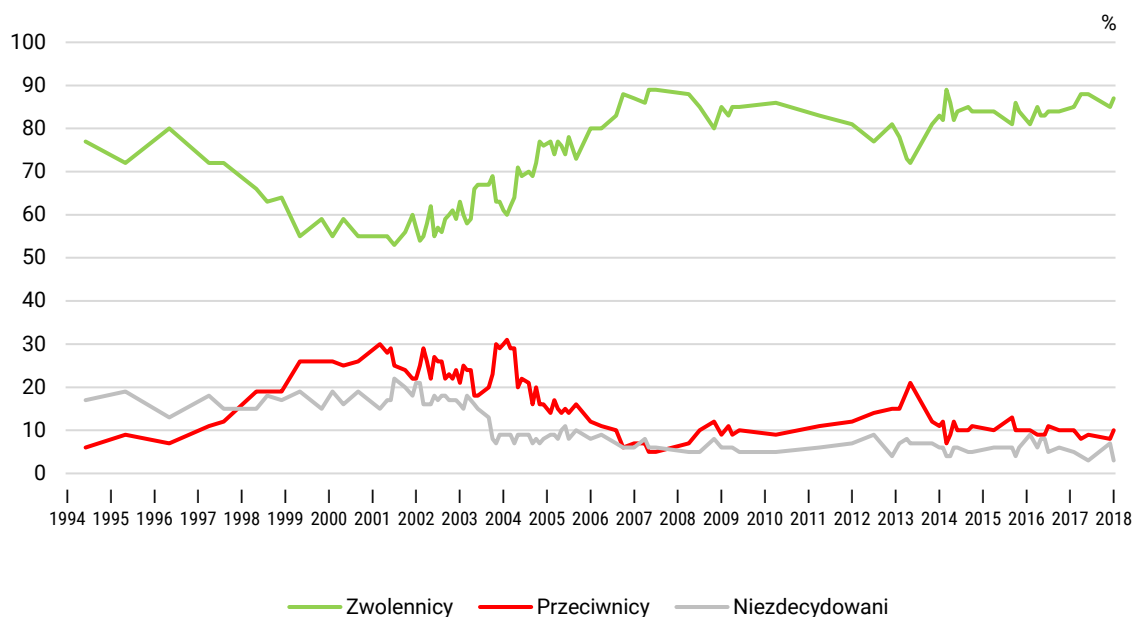
Decyzja Komisji Europejskiej o uruchomieniu wobec Polski artykułu 7 TUE nie wpłynęła na poziom aprobaty członkostwa w Unii Europejskiej. Poparcie dla przynależności naszego kraju do UE jest wysokie i, jak dotąd, stabilne. Do zwolenników obecności Polski w UE zalicza się 87% ogółu badanych, natomiast co dziesiąty (10%) określa się jako jej przeciwnik.

TABELA 7

Stosunek do członkostwa Polski w UE	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	2014			2015				2016						2017				2018
	VI	IX	X	IV	IX	X	XI	II	IV	V	VI	VII	X	II	IV	VI	XII	I
	w procentach																	
Zwolennicy	84	85	84	84	81	86	84	81	85	83	83	84	84	85	88	88	85	87
Przeciwnicy	10	10	11	10	13	10	10	10	9	9	9	11	10	10	8	9	8	10
Niezdecydowani	6	5	5	6	6	4	6	9	6	8	8	5	6	5	4	3	7	3

CBOS

RYS. 6. Stosunek do członkostwa Polski w UE

Poparcie dla członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej dominuje we wszystkich uwzględnionych w analizach grupach społeczno-demograficznych oraz w elektoratach ugrupowań politycznych cieszących się obecnie największym poparciem społecznym.

TABELA 8

Elektoraty*	Stosunek do członkostwa Polski w UE		
	zwolennicy	przeciwnicy	niezdecydowani
	w procentach		
PO	100	0	0
Nowoczesna**	90	10	0
PiS (wraz z SP i P)	86	11	3
Kukiz'15**	84	16	0

* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

** Dane dotyczące tego elektoratu należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką jego liczebność w próbie

Polacy przyjęli decyzję Komisji Europejskiej o uruchomieniu wobec naszego kraju art. 7 TUE dość spokojnie. Wydaje się, że wrażliwość opinii publicznej w Polsce na działania unijnych instytucji podejmowane w ramach traktatowych i pozatraktatowych mechanizmów służących ochronie praworządności jest obecnie mniejsza niż w 2016 roku. Wniosek Komisji Europejskiej o stwierdzenie istnienia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia wartości europejskich w Polsce częściej odbierany jest krytycznie (jako nieuzasadniony, podyktowany niechęcią do PiS oraz stanowiący niedopuszczalną formę nacisku na polskie władze) niż przyjmowany ze zrozumieniem.

Podzielone są opinie o tym, czy Polska powinna uwzględnić zalecenia Komisji Europejskiej. Co ciekawe, zwolennicy przyjęcia rekomendacji Komisji tłumaczą swoje stanowisko przeświadczeniem o istnieniu zagrożenia praworządności w Polsce, nie zaś obawami przed możliwymi negatywnymi skutkami ich nieuwzględnienia. Z kolei przeciwnicy częściej powołują się na suwerenność Polski niż na brak zagrożenia dla państwa prawa.

Uruchomienie art. 7 TUE nie spowodowało wzrostu obaw przed wprowadzeniem sankcji unijnych wobec Polski. W ocenie społecznej, gdyby doszło do głosowania w Radzie Europejskiej nad wnioskiem o stwierdzenie poważnego i stałego naruszenia przez Polskę wartości europejskich, przynajmniej jeden kraj stanąłby po stronie Polski. Polacy liczą przede wszystkim na Węgry, ale także na inne państwa naszego regionu.

Opracowała

Beata Roguska

TABELA 1

		Czy, Pana(i) zdaniem, uruchomienie przez Komisję Europejską artykułu 7 TUE wobec Polski:			Liczba osób
		jest uzasadnione	jest nieuzasadnione	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		38	43	19	945
Płeć	Mężczyźni	34	50	16	444
	Kobiety	41	37	22	501
Wiek	18-24 lata	52	30	18	72
	25-34	40	39	20	184
	35-44	45	38	17	176
	45-54	39	44	18	141
	55-64	34	50	16	172
	65 lat i więcej	28	50	22	200
Miejsce zamieszkania	Wieś	31	48	21	376
	Miasto do 19 999	40	40	20	136
	20 000 - 99 999	32	50	18	187
	100 000 - 499 999	54	34	13	145
	500 000 i więcej mieszk.	51	30	19	102
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	25	46	28	180
	Zasadnicze zawodowe	30	44	25	231
	Średnie	40	46	15	286
	Wyższe	53	37	10	249
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	53	35	12	101
	Średni personel, technicy	19	55	26	36
	Pracownicy adm.-biurowi	44	35	20	65
	Pracownicy usług	41	34	25	76
	Robotnicy wykwalifikowani	30	54	16	95
	Robotnicy niewykwalifik.	43	27	30	39
	Rolnicy	24	61	15	46
	Pracujący na własny rach.	52	37	11	42
	Bezrobotni	42	29	28	28
	Emeryci	33	48	19	251
	Renciści	22	54	25	44
	Uczniowie i studenci	48	32	21	36
	Gospodynie domowe i inni	46	41	13	85
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	42	41	17	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	37	39	24	85
	sekt. prywat. poza rolnict.	44	39	17	249
	prywatnym gosp. rolnym	23	62	15	47
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	31	41	28	80
	Od 650 zł do 999 zł	34	45	21	108
	Od 1000 zł do 1399 zł	33	50	18	157
	Od 1400 zł do 1999 zł	41	41	18	156
	2000 zł i więcej	48	44	8	227
Ocena własnych war. mater.	Złe	42	40	18	58
	Średnie	30	46	25	301
	Dobre	42	42	16	587
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	11	69	20	46
	Raz w tygodniu	32	50	18	455
	1-2 razy w miesiącu	38	41	20	118
	Kilka razy w roku	44	35	20	205
	W ogóle nie uczestniczy	64	22	14	114
Poglądy polityczne	Lewica	72	14	14	150
	Centrum	57	27	16	233
	Prawica	17	74	10	367
	Trudno powiedzieć	30	27	43	183

TABELA 2

		Czy, Pana(i) zdaniem, uruchomienie przez KE artykułu 7 TUE wobec Polski:			Liczba osób
		wynika z troski o stan praworządności i demokracji w Polsce	wynika z niechęci do PiS i obecnych władz Polski	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		37	46	17	945
Płeć	Mężczyźni	33	53	14	445
	Kobiety	40	41	19	500
Wiek	18-24 lata	39	35	26	73
	25-34	39	45	16	183
	35-44	42	43	14	178
	45-54	41	45	15	141
	55-64	34	52	14	171
	65 lat i więcej	28	51	20	200
Miejsce zamieszkania	Wieś	29	51	19	376
	Miasto do 19 999	33	44	23	136
	20 000 - 99 999	39	48	13	186
	100 000 - 499 999	47	41	13	147
	500 000 i więcej mieszk.	52	38	10	100
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	19	46	35	180
	Zasadnicze zawodowe	30	54	17	230
	Średnie	41	46	13	288
	Wyższe	51	41	8	247
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	53	37	9	101
	Średni personel, technicy	27	59	14	36
	Pracownicy adm.-biurowi	48	33	18	65
	Pracownicy usług	35	46	19	77
	Robotnicy wykwalifikowani	30	56	14	96
	Robotnicy niewykwalifik.	41	36	23	39
	Rolnicy	26	63	12	46
	Pracujący na własny rach.	48	46	6	41
	Bezrobotni	39	34	28	28
	Emeryci	34	49	17	250
	Renciści	19	57	23	44
	Uczniowie i studenci	38	29	33	36
	Gospodynie domowe i inni	36	49	15	85
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	45	41	15	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	36	42	22	87
	sekt. pryw. poza rolnict.	42	47	11	248
	prywatnym gosp. rolnym	25	63	11	47
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	27	48	25	80
	Od 650 zł do 999 zł	38	44	18	108
	Od 1000 zł do 1399 zł	31	52	18	160
	Od 1400 zł do 1999 zł	35	46	19	156
	2000 zł i więcej	47	46	7	225
Ocena własnych war. mater.	Złe	37	46	16	57
	Średnie	33	46	21	302
	Dobre	39	47	15	586
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	13	71	17	46
	Raz w tygodniu	30	55	15	455
	1-2 razy w miesiącu	34	41	25	118
	Kilka razy w roku	45	38	18	205
	W ogóle nie uczestniczy	60	26	13	114
Poglądy polityczne	Lewica	69	23	9	149
	Centrum	53	31	16	234
	Prawica	19	73	8	367
	Trudno powiedzieć	27	34	39	183

TABELA 3

		Komisja Europejska po raz kolejny sformułowała zalecenia wobec Polski. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna uwzględnić zalecenia Komisji dotyczące wycofania się z części zmian w sądownictwie i funkcjonowania Trybunału Konstytucyjnego czy też nie? Proszę wybrać jedną odpowiedź, która najlepiej oddaje Pana(i) odczucia.					Liczba osób
		Tak, ponieważ praworządność w Polsce jest zagrożona	Tak, ponieważ nieuwzględnienie opinii i oczekiwań Komisji Europejskiej może mieć negatywne polityczne i gospodarcze skutki dla Polski	Nie, ponieważ Polska jest suwerennym krajem i nie może ulegać tego rodzaju naciskom	Nie, ponieważ praworządność w Polsce nie jest zagrożona	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		28	16	26	15	15	946
Płeć	Mężczyźni	26	15	28	18	13	445
	Kobiety	30	17	25	12	16	501
Wiek	18-24 lata	29	18	28	4	22	73
	25-34	29	20	25	10	16	184
	35-44	34	17	23	12	14	176
	45-54	30	16	28	15	11	140
	55-64	24	17	32	17	10	172
	65 lat i więcej	23	12	23	24	18	200
Miejsce zamieszkania	Wieś	22	16	30	18	15	376
	Miasto do 19 999	32	15	23	12	19	135
	20 000 - 99 999	26	15	26	19	14	187
	100 000 - 499 999	38	18	26	6	13	148
	500 000 i więcej mieszk.	37	21	19	13	10	101
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	24	11	23	14	27	180
	Zasadnicze zawodowe	24	13	29	18	16	231
	Średnie	23	21	29	14	12	288
	Wyższe	41	16	23	13	6	248
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	40	18	20	16	6	99
	Średni personel, technicy	9	20	50	3	18	36
	Pracownicy adm.-biurowi	35	16	22	9	18	65
	Pracownicy usług	25	20	25	16	14	77
	Robotnicy wykwalifikowani	26	12	32	15	15	96
	Robotnicy niewykwalifik.	42	20	16	9	12	39
	Rolnicy	16	15	33	24	13	46
	Pracujący na własny rach.	34	16	20	12	18	42
	Bezrobotni	22	19	19	8	32	29
	Emeryci	26	15	21	23	15	251
	Renciści	18	10	51	13	8	44
	Uczniowie i studenci	24	17	29	3	27	36
	Gospodynie domowe i inni	33	20	30	6	11	85
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	34	19	22	11	14	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	31	20	27	9	12	86
	sekt. prywat. poza rolnict.	30	15	26	15	13	248
	prywatnym gosp. rolnym	20	17	32	19	12	47
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	24	21	27	11	17	80
	Od 650 zł do 999 zł	25	17	26	15	17	108
	Od 1000 zł do 1399 zł	24	14	33	16	13	160
	Od 1400 zł do 1999 zł	27	16	28	12	16	156
	2000 zł i więcej	35	18	24	17	6	226
Ocena własnych war. mater.	Złe	41	10	26	15	9	58
	Średnie	21	18	28	14	19	303
	Dobre	31	16	25	15	13	585
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	13	10	50	14	13	45
	Raz w tygodniu	23	14	29	20	14	455
	1-2 razy w miesiącu	26	14	32	12	17	117
	Kilka razy w roku	35	20	21	9	15	208
	W ogóle nie uczestniczy	45	22	11	9	14	114
Poglądy polityczne	Lewica	58	22	12	3	6	149
	Centrum	37	27	18	7	11	236
	Prawica	13	9	42	27	9	367
	Trudno powiedzieć	22	14	18	10	36	184

TABELA 4

		Czy obawia się Pan(i), że nieuwzględnienie opinii i oczekiwań Unii Europejskiej kierowanych pod adresem Polski może spowodować wprowadzenie jakichś sankcji przeciwko Polsce, czy też się Pan(i) tego nie obawia?			Liczba osób
		Obawiam się	Nie obawiam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		51	40	9	949
Płeć	Mężczyźni	45	48	7	446
	Kobiety	57	33	10	503
Wiek	18-24 lata	47	40	13	73
	25-34	51	41	8	184
	35-44	56	34	10	178
	45-54	55	40	5	141
	55-64	52	42	6	173
	65 lat i więcej	45	43	12	200
Miejsce zamieszkania	Wieś	49	40	11	376
	Miasto do 19 999	48	38	13	136
	20 000 - 99 999	53	38	9	187
	100 000 - 499 999	53	44	3	148
	500 000 i więcej mieszk.	55	42	2	103
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	48	32	20	180
	Zasadnicze zawodowe	49	43	8	231
	Średnie	50	42	8	290
	Wyższe	57	41	2	249
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	52	44	4	101
	Średni personel, technicy	38	59	3	36
	Pracownicy adm.-biurowi	62	33	5	65
	Pracownicy usług	45	50	4	77
	Robotnicy wykwalifikowani	51	38	11	97
	Robotnicy niewykwalifik.	48	37	15	39
	Rolnicy	47	39	14	46
	Pracujący na własny rach.	45	45	10	42
	Bezrobotni	49	29	22	29
	Emeryci	48	43	10	251
	Renciści	58	31	11	44
	Uczniowie i studenci	59	26	15	36
	Gospodynie domowe i inni	63	32	5	85
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	58	36	6	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	59	36	6	88
	sekt. prywat. poza rolnict.	43	49	8	249
	prywatnym gosp. rolnym	53	33	14	47
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	58	32	10	80
	Od 650 zł do 999 zł	53	36	11	108
	Od 1000 zł do 1399 zł	50	40	10	160
	Od 1400 zł do 1999 zł	53	40	7	156
	2000 zł i więcej	46	51	2	227
Ocena własnych war. mater.	Złe	63	27	10	58
	Średnie	53	35	12	303
	Dobre	49	44	7	588
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	34	52	14	46
	Raz w tygodniu	48	44	8	455
	1-2 razy w miesiącu	54	35	10	118
	Kilka razy w roku	55	37	8	209
	W ogóle nie uczestniczy	62	30	8	114
Poglądy polityczne	Lewica	73	22	4	150
	Centrum	69	26	5	236
	Prawica	33	62	4	367
	Trudno powiedzieć	45	28	27	184

TABELA 5

		Gdyby doszło do głosowania w Radzie Europejskiej nad wnioskiem o stwierdzenie poważnego i stałego naruszenia przez Polskę wartości europejskich, co w przyszłości może skutkować wprowadzeniem sankcji wobec naszego kraju, to jak, Pana(i) zdaniem, zachowałyby się inne kraje unijne?				Liczba osób
		Żaden kraj nie stanąłby po stronie Polski, głosując przeciwko stwierdzeniu poważnego i stałego naruszenia wartości europejskich w naszym kraju	Jeden kraj stanąłby po stronie Polski, głosując przeciwko stwierdzeniu poważnego i stałego naruszenia wartości europejskich w naszym kraju	Więcej krajów stanęłoby po stronie Polski, głosując przeciwko stwierdzeniu poważnego i stałego naruszenia wartości europejskich w naszym kraju	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		19	28	35	18	949
Płeć	Mężczyźni	17	29	41	13	446
	Kobiety	22	28	30	21	503
Wiek	18-24 lata	23	25	28	25	73
	25-34	18	27	37	18	184
	35-44	22	32	30	16	178
	45-54	23	28	37	12	141
	55-64	19	32	35	14	173
	65 lat i więcej	15	24	40	22	200
Miejsce zamieszkania	Wieś	14	25	41	20	376
	Miasto do 19 999	22	29	31	17	136
	20 000 - 99 999	19	28	38	15	187
	100 000 - 499 999	22	37	29	13	148
	500 000 i więcej mieszk.	32	26	24	18	103
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	13	18	38	31	180
	Zasadnicze zawodowe	16	26	39	18	231
	Średnie	19	31	36	14	290
	Wyższe	27	34	29	10	249
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	31	31	30	8	101
	Średni personel, technicy	11	30	41	18	36
	Pracownicy adm.-biurowi	25	29	23	22	65
	Pracownicy usług	20	26	34	19	77
	Robotnicy wykwalifikowani	9	38	33	20	97
	Robotnicy niewykwalifik.	26	22	35	17	39
	Rolnicy	18	26	39	16	46
	Pracujący na własny rach.	29	27	34	11	42
	Bezrobotni	19	22	40	18	29
	Emeryci	17	26	38	19	251
	Renciści	16	21	42	21	44
	Uczniowie i studenci	27	24	23	26	36
	Gospodynie domowe i inni	14	33	42	11	85
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	22	30	33	15	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	26	27	30	17	88
	sekt. prywat. poza rolnict.	20	32	31	17	249
	prywatnym gosp. rolnym	22	21	40	16	47
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	15	26	43	16	80
	Od 650 zł do 999 zł	15	29	32	24	108
	Od 1000 zł do 1399 zł	21	23	39	17	160
	Od 1400 zł do 1999 zł	15	29	40	15	156
	2000 zł i więcej	26	29	36	9	227
Ocena własnych war. mater.	Złe	24	30	27	18	58
	Średnie	18	28	35	20	303
	Dobre	20	28	36	16	588
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	14	21	49	16	46
	Raz w tygodniu	15	31	38	17	455
	1-2 razy w miesiącu	22	28	36	15	118
	Kilka razy w roku	26	21	35	18	209
	W ogóle nie uczestniczy	27	33	20	20	114
Poglądy polityczne	Lewica	32	39	20	9	150
	Centrum	27	31	26	16	236
	Prawica	10	28	52	9	367
	Trudno powiedzieć	16	17	25	42	184